

**UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE**

TEZĂ DE DOCTORAT

**SCREENING NOVEL TEXTS.
ARCHITECTURAL DESIGN AND
DISCOURSES OF WORLDS/
TEXT ROMANESC ȘI REPREZENTĂRI
FILMICE. DESIGN ARHITECTURAL ȘI
LUMI DISCURSIVE**

~ REZUMAT ~

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

Prof. univ. dr. Michaela Praisler

CANDIDAT:

Monica Eftimie (Georgescu)

GALAȚI

2013

CUPRINS

ARGUMENT	5
1. ROMANUL ȘI FILMUL. DOUĂ MEDII CONFLICTUALE? (NOVEL AND FILM. CONFLICTING MEDIA?)	9
1.1. Reconstituirea evenimentelor (Retracing Stories)	12
1.2. Tradiție și inovație. Evoluția romanului modern (Tradition vs. Innovation. The Rise of the Modernist Novel)	16
1.3. De la romanul modern la filmul contemporan (From the Modern Novel to the Contemporary Film)	27
1.4. Concluzii (Conclusions)	39

2. LUMI ÎN IMAGINI. PROIECȚII ALE ESTULUI ȘI ALE VESTULUI PE PAGINĂ ȘI PE ECRAN (IMAGINING WORLDS. EASTERN AND WESTERN PROJECTIONS ON PAPER AND ON SCREEN)	41
2.1. Studii postcoloniale. Identitate și discurs (Postcolonial Studies. Identity and Discourse)	42
2.1.1. Edward Said (Edward Said and his <i>Orientalism</i>)	43
2.1.2. Homi K. Bhabha și discursul (post)colonialist (Homi K. Bhabha and (post)colonial discourse)	46
2.1.3. Gayatri Spivak și contra- discursul (Gayatri Spivak and counter- discourses)	51
2.2. Studii de imagologie și reprezentări culturale (Imagological Studies and Representation)	53

2.3. Lecturi postcoloniale și imagologice ale romanelor „Heart Of Darkness” și „A Passage to India” și a adaptărilor lor cinematografice (Postcolonial and Imagological Readings of <i>Heart Of Darkness</i> and <i>A Passage to India</i> and their Cinematic Rewritings)	61
2.4. Concluzii (Conclusions)	102
3. CONSTRUCȚIA LUMILOR. ARHITECTURI ROMANEȘTI ȘI FILMICE (CONSTRUCTING WORLDS. NOVEL AND FILMIC ARCHITECTURES)	104
3.1. Procesul narativ (The Narrative Process)	105
3.1.1. De la actori și actanți la personaje (From Actors to Characters)	105
3.1.2. Naratorul și structura „pe verticală” a textului (Narrator and Vertical Structure)	121

3.1.3. „Manipularea” timpului, a ritmul narațiunii și a noțiunii de spațiu (‘Handling’ Time, Narrative Rhythm and Space)	131
3.1.4. Focalizarea (Focalization)	150
3.2. Concluzii (Conclusions)	160
CONCLUZII GENERALE (GENERAL CONCLUSIONS)	162
BIBLIOGRAFIE (BIBLIOGRAPHY)	166
ANEXE (APPENDICES)	177
Anexa 1: Aspecte biografice și context literar. Joseph Conrad și E. M. Forster (Appendix 1: Life and Literary Context. J. Conrad and E. M. Forster)	177

Anexa 2: Romanul și filmul. Elemente constructive (Appendix 2: Novel and Film. Formative principles)	184
Anexa 3: Modelul Greimas în practică (Appendix 3: Greimas's Model Applied)	187
Anexa 4: De la roman la film. Structuri narrative (Appendix 4: Narrative Structure on Page and on Screen)	192
Anexa 5: Glosar de termeni cinematografici de bază (Appendix 5: A Glossary of Basic Film Terms)	199

ARGUMENT

Lucrarea intitulată SCREENING NOVEL TEXTS. ARCHITECTURAL DESIGN AND DISCOURSES OF WORLDS/ TEXT ROMANESC ȘI REPREZENTĂRI FILMICE. DESIGN ARHITECTURAL ȘI LUMI DISCURSIVE dorește să aducă față în față două dintre cele mai controversate forme de comunicare artistică – romanul și filmul – și să abordeze atât relația dintre textul sursa și cel țintă, cât și elementele ce garantează o distanțare/ apropiere a celor două forme.

Într-o lume sufocată de informație și imagini, de politici de dezvoltare economică și de consum galopant, formele de expresie ale artei și literaturii au suferit schimbări majore, abandonarea oricărui ideal constituind singura condiție pentru

„supraviețuirea” artei. Ca rezultat al acestui context au apărut o serie de noi forme de artă ce vizează o dinamică multiculturală, multidimensională și multilaterală. Formele și genurile literare sunt modificate și transformate în încercarea de a reprezenta și de a transpune valorile culturale într-un limbaj cât mai accesibil (poemele sunt adaptate pentru teatru, genul epic ia forma genului liric, romanele sunt înlocuite de ecranizările acestora). Valorile culturii superioare sunt înlăturate pentru a deschide calea celor impuse de o lume definită de fenomenul multiplicării în masă, în care formele vechi pot fi cu ușurință reproduse, manipulate, evocate, parodiate și ironizate.

În ciuda eforturilor de reinventare și adaptare la o lume aflată într-o continuă schimbare, romanul a pierdut teren în favoarea noilor mijloace media care acaparează interesul publicului prin transmiterea rapidă a informațiilor și prin introducerea realității într-un șablon simplificat.

Dintre toate formele mass-media, cinematografia s-a dovedit a fi un adversar puternic pentru roman, întrucât aceasta asigură un conținut narativ mai accesibil decât procesul lecturii, îndeosebi atunci când romanul se „confruntă” cu ecranizarea lui. Cu toate acestea, mulți critici postmoderniști afirmă că, indiferent cât de antrenante sunt evenimentele prezentate, arta cinematografică nu poate „traduce” multiplele aspecte ale romanului. Fiind un mediu reprezentational, filmul „frânge” relația cititorului cu textul literar. Reprezentarea media presupune o viziune fixă, singulară, ce nu poate fi contestată sau negată și care nu permite o interpretare individuală a textului.

În acest context, lucrarea propusă pornește de la premisa că atât filmul, cât și romanul, creează o lume ficțională ce izvorăște din imaginația scriitorului sau a regizorului. Dacă cititorul sau spectatorul recunoaște acest principiu și acceptă imersiunea într-o lume imaginară, atunci contestarea

autenticității imaginilor și a corespondenței dintre film și realitate nu mai poate fi valabilă. Luând în considerare analiza culturii contemporane propuse de Baudrillard, conform căreia modelele și ideile propagate de toate formele mass media determină autopercepția individului și relația acestuia cu societatea, ficțiunea, reprezentată de roman sau film, presupune o articulare a idealurilor și preocupărilor individuale, o lume imaginară ce combină elementele reale cu cele fictive.

Controversele legate de coexistența celor două forme de comunicare și de relația acestora cu lumea „reală” se dovedesc a fi utile demersului propus, sprijinind cele două direcții de analiză: o abordare contemporană a celor două forme de comunicare și misiunea de a argumenta că romanele și filmele alese prezintă o critică a lumii coloniale mascată de elemente ficționale. Alegerea romanelor „Heart of Darkness” (1899) de Joseph Conrad și „A Passage to India” (1924) de Edward Morgan Forster, două

texte scrise într-o perioadă a transformărilor (modernism timpuriu), și a ecranizărilor acestora lansate după mai bine de jumătate de secol de la publicarea operelor literare este justificată de încercarea de a demonstra că romanul scris la începutul secolului XX abordează probleme culturale care încă pot fi considerate de actualitate și că cinematografia nu trebuie respinsă ca fiind o formă de artă inferioară, cu scop manipulativ, ci înțeleasă din prisma propriilor practici și tehnici.

În ceea ce privește cea de-a doua direcție, se remarcă faptul că atât cei doi autori menționați cât și regizorii filmelor discutate („Heart of Darkness” regizat de Nicolas Roeg; „Apocalypse Now Redux” regizat de Francis Ford Coppola; „A Passage to India” regizat de David Lean; „A Passage to India”, o producție BBC în regia lui Waris Hussein) au ales să demaște o lume sufocată de principii coloniale, de lăcomie și cruzime, nu prin tănuirea acestor aspecte ci prin accentuarea lor, fapt ce a atras critici

negative, de cele mai multe ori aceștia fiind acuzați de diseminarea stereotipurilor negative și de deformarea culturii străine, contrar eforturilor depuse de aceștia. Deși ambele forme de comunicare înfățișează aspecte ale lumii „reale” (colonialism, război, societate ierarhizată), acestea nu reproduc realitatea, ci descriu o realitate percepută subiectiv, construcția acestor lumi, fie ele la nivelul textului sau a imaginilor vizuale, reprezentând unul dintre obiectivele principale ale acestui studiu.

1. Scopul și obiectivele lucrării

Ceea ce este considerat caracteristic unei anumite națiuni nu mai este de mult văzut drept rezultatul esenței intrinsece a acesteia, ci a felului în care este percepută națiunea respectivă. Problema alterității devine astfel un subiect controversat care a fost abordat de numeroase texte, fie ele literare sau

cinematografice. Astfel, propunând o abordare diferită, lucrarea își asumă misiunea de:

- a analiza contextul cultural contemporan, accentul căzând pe cele două forme de comunicare: romanul și filmul;
- a studia metamorfozele realismului literar și a celui filmic;
- a evidenția structurile ambivalente;
- a identifica lumile ficționale și reprezentarea acestora;
- a considera adaptările cinematografice drept rescrieri ale textului sursă;
- a folosi gramatica textului literar și cinematografic în vederea descifrării „codului” a două romane reprezentative, semnate Joseph Conrad și E. M. Forster – „**Heart of Darkness**” și „**A Passage to India**”, precum și a celor patru ecranizări.

În consecință, studiul de față pornește de la următoarele premise:

- literatura și cinematografia reprezintă forme de comunicare;
- literatura și cinematografia reformulează principii și convingeri care devin palpabile sub „patronajul” ficțiunii;
- literatura și cinematografia se adresează unui public larg, căruia i se inoculează în mod inconștient viziunea autorului/ naratorului/ regizorului de film;
- romanul și filmul au drept scop crearea și consolidarea unui mentalități și a unui model comportamental conturat de societate, precum și confirmarea condiției sociale;
- stereotipurile, percepute drept reprezentări deformate și unilaterale, au fost construite de-a lungul anilor prin intermediul ficțiunii, via o serie

- de metode care au servit dorinței de stabilire a dominației și supremației;
- literatura care abordează ipostaze ale alterității a devenit un fenomen care își propune atât să informeze și să inițieze, cât și să delecteze publicul.

2. Concepte principale

- Ficțiune și realitate. Metamorfoze
 - La nivel de suprafață – se renunță parțial la elementele realiste și se axează pe tehnicile inovative specifice modernismului;
 - La nivel de profunzime – se utilizează tehnici de detașare/ distanțare spațială și formală (éloignement și estrangement) pentru a „filtra” realitatea.
- Reprezentare/ imagine și adevăr
 - Reprezentările mentale iau forma unor imagini;

- Modelul este creat și transmis lingvistic și/ sau vizual;
- Accentul cade pe felul în care este percepută o imagine și nu pe acuratețea sau veridicitatea reprezentării acesteia.
- Lumi reale/ posibile, lumi ficționale
 - Lumile reale/posibile sunt construcții culturale aflate într-o strânsă legătură cu condiția ontologică a universului descris (diferența dintre aparență și esență);
 - Acestea devin accesibile printr-o multitudine de reprezentări/ imagini ce se exclud reciproc, formându-se astfel un ansamblu multilateral de elemente definatorii și contradictorii totodată;
 - Lumile ficționale presupun o „procesare” ulterioară a lumilor reale/ posibile prin intermediul reprezentărilor/ imaginilor artistice (literare sau cinematografice), care

permit jocul caleidoscopic, deci și libertatea interpretării.

Cele două părți componente ale tezei de doctorat definesc și discută aceste concepte, operând apoi cu ele în analizele textuale pe care le propune. Prima încearcă o „decodare” a lumilor și a reprezentărilor acestora din punct de vedere imagologic, și aduce în prim plan construcția textului literar și cinematografic, cu accent pe structurile și tehnicile narative specifice celor două forme de comunicare. Cea de a doua se oprește asupra romanelor „Inima întunericului” de Joseph Conrad și „O călătorie în India” de Edward Morgan Forster, și asupra ecranizările lor succesive.

3. Structura lucrării

În ceea ce privește structura tezei, aceasta este constituită din trei capitole, o secțiune de concluzii generale, o listă bibliografică ce conține titlurile care

au contribuit la baza teoretică a lucrării și cinci anexe, fiecare abordând separat o serie de aspecte ale cercetării întreprinse. Corpusul de texte analizate cuprinde cele două romane „Heart of Darkness” de Joseph Conrad și „A Passage to India” de Edward Morgan Forster și patru adaptări cinematografice: „Heart of Darkness” regizat de Nicolas Roeg; „Apocalypse Now Redux” regizat de Francis Ford Coppola; „A Passage to India” regizat de David Lean; „A Passage to India”, o producție BBC în regia lui Waris Hussein.

3.1. Romanul și filmul. Două medii conflictuale? (Novel and Film. Conflicting Media?)

Capitolul introductiv urmărește să confirme existența unei relații „fluide” dintre roman și film, să determine specificitățile tehnice ale acestora și să înlăture miturile și prejudecățile cu privire la

calitatea textului filmic. Astfel, în prima secțiune a tezei se conturează două direcții de analiză:

- trasarea elementelor particulare ale romanului modern, care permite o mai bună înțelegere a textelor literare propuse spre analiză;
- studiul dezvoltării cinematografilei ca o nouă formă artistică, cu referire directă la principalii teoreticieni care au contribuit la procesul de maturare a artei cinematografice (unii fiind în favoarea editării, insistând pe tehnică și construcție, iar alții afirmând că filmul se poate diferenția de alte forme de artă numai prin montaj).

După o introducere în subiectul celor șase texte (în primul subcapitol – „Retracing Stories”), în cel de al doilea („Tradition vs. Innovation. The Rise of the Modernist Novel”) se sintetizează aspectele legate de romanul modern, tehnicile și inovațiile folosite, preocupările evidente la nivelul ficțiunii; acesta nu este conceput ca un studiu exhaustiv de

teorie literară, ci se dorește mai curând a fi o reprezentare schematică a teritoriului care va fi parcurs în analiza ulterioară, acest lucru presupunând omiterea unor autori și aspecte istorice.

Cea de a treia secțiune („From the Modern Novel to the Contemporary Film”) urmărește un alt obiectiv al lucrării: de a analiza principiile fundamentale ce „reglementează” cele două forme de comunicare, studiul fiind unul comparativ și contrastiv, ce stabilește punctele de convergență și antagonismul dintre cele două. În acest context, se identifică trăsăturile caracteristice cinematografului și se discută în relație cu tehnicile romanului modern. Astfel, elemente precum limbaj, realitate, mijloace stilistice, timp sau forme de manifestare ale procesului de interiorizare a lumii delimitează un cadru teoretic a cărui aplicabilitate este evidențiată în interpretarea personală a textelor (Anexa nr. 2 reia discuția și o organizează sub formă tabelară pentru a

permite o imagine clară, de ansamblu, a asemănărilor și diferențelor identificate).

3.2. Lumi în imagini. Proiecții ale estului și ale vestului pe pagină și pe ecran (Imagining Worlds. Eastern and Western Projection on Paper and on Screen)

A doua parte a tezei se compune din trei secțiuni („Postcolonial Studies. Identity and Discourse”, „Imagological Studies and Representation”, „Postcolonial and Imagological Readings of *Heart Of Darkness* and *A Passage to India* and their Cinematic Rewritings”) fiecare dintre ele contribuind la investigarea modalităților de reprezentare a lumilor, atât textual cât și vizual. În vederea argumentării tezelor asumate în acest capitol, studiul se îndreaptă spre:

- redarea principiilor și tehnicilor de bază care definesc analiza discursului imagologic și

prezentarea celor mai importanți teoreticieni care au contribuit la dezvoltarea studiilor postcoloniale;

- examinarea reprezentării alterității în discursul literar și materializarea/ diseminarea imaginilor stereotipice, relevanța acestora fiind dovedită la nivelul textelor alese.

Prin urmare, pornind de la sistemele teoretice și critice de referință din domeniul studiilor postcoloniale și imagologice, fundamentate de autori precum Edward Said, Homi Bhabha, Gayatri Spivak și Joep Leerssen, lucrarea de față își propune relevarea modului în care imaginile, fie ele mentale sau vizuale, construiesc o viziune subiectivă și distorsionată a unei culturi străine. Considerând că diferențele culturale și procesul discriminării se regăsesc în numeroase împrejurări, analiza urmărește manifestarea diversității culturale, a hibridizării interculturale și a interpretărilor stereotipice prin raportare la modelele generate de

relația dintre cultura-sursă și cultura-țintă, de dimensiunea spațială și temporală a alterității, de aspectele lingvistice și de mecanismele complexe de construcție a identității în plan public și privat. Astfel, organizarea analizei în jurul acestor puncte de interes permite o abordare completă, multilaterală, care tratează toate ipostazele hibridității și diferențierii culturale: rolul naratorului în construcția textului dintr-o perspectivă colonială; contactul dintre reprezentanții celor două culturi; statutul social al populației native în cadrul lumii coloniale; reprezentarea dimensiunii spațiale a alterității, care devine o „traducere” ficțională a sinelui; folosirea unor atribute care pot defini spectatul sau care pot contribui la înțelegerea atitudinii spectantului față de spectat.

Cu toate că textele propuse analizei „zugrăvesc” o atitudine colonială, deformată a culturii „inferioare”, atitudine justificată de contextul colonial al naratorului, de ideile și

principiile impuse acestuia de către societate, există numeroase ipostaze care relevă imposibilitatea colonizatorilor de a se adapta la cultura „inferioară”, autoritatea acestora fiind astfel diminuată. Atât cei doi autori, cât și regizorii de film „jonglează” cu diverse simboluri și elemente spațiale, cu scopul de a demonstra dreptul nejustificat al colonizatorilor de a pretinde putere absolută, viziunea limitată a vesticilor și propria lor inferioritate și micime. Dacă ideile anti-coloniale și protestul împotriva misiunii „civilizatoare” prezentate de Conrad și Forster sunt voalate (autorii expun „mecanismul” dominației coloniale aflate în plină expansiune – „Heart of Darkness” este publicată în 1899, decolonizarea Africii având loc abia spre sfârșitul secolului XX; „A Passage to India” este publicată în 1924, cu 23 de ani înainte de semnarea Documentului de Independență a Indiei), regizorii condamnă categoric actele de cruzime ale europenilor.

În timp ce ambele ecranizări ale romanului lui E. M. Forster și filmul „Heart of Darkness” în regia lui David Lean prezintă aspectele negative ale expansiunii coloniale în tonuri închise, acestea fiind lansate la mulți ani după încheierea procesului de decolonizare, filmul regizat de Francis Ford Coppola, „Apocalypse Now Redux”, stârnește un val de controverse cu privire la caracterul pro sau anti război. Lansat la numai patru ani de la sfârșitul războiului din Vietnam, „Apocalypse Now Redux” atrage atenția multor critici care susțin că filmul glorifică războiul și accentuează ideea supremației rasei „superioare”. Cu toate acestea, filmul primește aprecieri critice unanim laudative pentru promovarea unui mesaj anti-război, absurditatea violenței și absența unui control militar real fiind doar unele aspecte pe care Coppola încearcă să le expună. Astfel, analiza textelor, axată pe reprezentarea (anti-)colonială a culturii „inferioare”, și prezentarea succintă a contextului în care s-au

produs acestea se îndreaptă spre a accentua caracterul plural și divers al textelor narative propuse care, departe de a se supune unor șabloane deja stabilite, permit interpretări multiple.

3.3. Construcția lumilor. Arhitecturi românești și filmice (Constructing Worlds. Novel and Filmic Architectures)

Cea de a treia secțiune a tezei vizează elementele de construcție ale textului literar și a celui filmic. Cercetarea caută să aducă în discuție particularitățile distinctive ce țin, pe de-o parte, de structura și forma narativă a romanului și, pe de altă parte, de detaliile tehnice prin intermediul cărora camera de filmat poate substitui penița scriitorului. Plecând de la ideea că studiile naratologice au jucat un rol important în conceperea și dezvoltarea limbajului cinematografic și a studiilor de film, modelele naratologice propuse de Gerard Genette și

Mieke Bal au fost aplicate ambelor tipuri de texte (literar și filmic). Cu toate acestea, lucrarea este gândită ca o analiză comparativă și contrastivă, elementele ce alcătuiesc arhitectura unui text narativ fiind discutate în conformitate cu caracterul tehnic atât al romanului cât și al filmului. Intenția de a identifica și de a înțelege transformărilor ce se produc inevitabil atunci când textul literar este transpus în plan vizual a condus cercetarea spre un studiu al realizării conceptelor narrative la nivelul romanului și al actualizării acestora la nivelul mediului filmic. Lucrarea analizează aici elemente precum narator, personaj, focalizare, spațiu și timp, în vederea stabilirii punctelor de intersecție sau a divergențelor dintre roman și film (Anexa nr. 4 rezumă, sub formă tabelară, asemănările și diferențele semnalate).

Astfel, dacă unele elemente identificate în construcția textului își regăsesc corespondentul în tehnicile și practicile cinematografului (narator

extradiegetic – cameră obiectivă, focalizare internă – cameră subiectivă), altele necesită „ajustări” pentru a se mula pe tiparul mediului filmic. În acest context, trecerea de la un nivel diegetic la altul, marcată grafic la nivelul textului în roman, nu poate fi reprodusă de limbajul cinematografic, regizorul apelând la instrumente caracteristice filmului, precum nesincronizarea sunetului (unsynchronized sound) sau suprapunerea de voce pentru a reda intenția autorului. De asemenea, modificarea dimensiunii temporale (analepsă/ prolepsă) necesită o reprezentare vizuală în film, inserarea unui cadru (displaced diegetic insert) sau a unor sunete decalate (voiceover) care nu au corespondență spațială sau temporală cu imaginile curente fiind câteva dintre procedeele cinematografice folosite de regizori pentru a egala stilul și forma propusă de autor. Focalizarea internă este, în mod similar, înlocuită cu tehnici precum mișcarea tremurândă a camerei (trembling camera), filmarea deasupra umărului

unui personaj (over-the-shoulder shots) sau decupajul între două planuri care dă iluzia că personajul din primul plan se uită la un obiect în al doilea plan (eyeline matches).

4. Concluzii

Romanele și filmele selectate aduc față în față teoria și practica, situându-se la granița dintre două lumi antinomice și două tipuri de discurs: estul și vestul; romanul și filmul. În procesul de construcție a lumilor textuale accentul cade pe conflictul dintre tradiție, reprezentată de modul obișnuit, general de a gândi, și inovație, unicitate. Ambele tipuri de texte transcend bariere nu doar ca forme de artă (relația dintre roman și film capătă un caracter plural și multidimensional), dar și din punct de vedere tematic: antagonismul dintre culturi.

Diferențele dintre roman și film devin evidente în momentul în care se încearcă o comparație între

cele două. Astfel, limbajul metaforic sau experiența psihică subiectivă nu pot fi „traduse” prin intermediul imaginilor vizuale. Camera de filmat poate surprinde atitudini, gesturi și expresivitatea feței, comunicând sentimente sau idei mult mai intens decât orice cuvânt. În timp ce romanul îndeamnă spre o vizualizare mentală a ceea ce este exprimat prin cuvinte, filmul se face remarcabil prin accesibilitatea imaginilor vizuale. Cu toate că ambele tipuri de text sunt indirecte (între emițător și receptor intervin diferite simboluri), enunțul artistic cinematografic este colectiv (scenarist, regizor, actori) și instrumental (concursul aparatelor tehnice). În acest sens, lucrarea demonstrează că fidelitatea sau infidelitatea față de text nu trebuie să fie un criteriu de valorizare a spectacolului cinematografic. În ciuda faptului că ecranizările redau caracterul complet al operelor literare, reușind să reproducă esența textelor sursă, se remarcă faptul că regizorii au o serie de libertăți și inițiative,

conferind spectacolului cinematografic valoarea unui act de creație prin adaptarea „materialul” original, fie tematic, fie cu ajutorul convențiilor cinematografice. În consecință, se poate afirma că, deși literatura și filmul se stimulează reciproc, este incontestabil faptul că nu se pot substitui, specificul lor dându-le nota dominantă; limbajele diferite permițând comunicarea pe paliere diferite.

BIBLIOGRAFIE

I. SURSE PRIMARE

TEXTE LITERARE

Conrad, J. (2001) *Heart of Darkness*. Milano: Giunti Editore

Forster, E. M. (2005) *A Passage to India*. London: Penguin Books

TEXTE FILMICE

Coppola, F. F. (1979) *Apocalypse Now Redux*. [CD] New York: Miramax Home Entertainment

Hussein, W. (1968) *A Passage to India*. [CD] BBC Play of the Month: Season 1, Episode 2. New York: British Broadcasting Corporation (BBC).

Lean, D. (1984) *A Passage to India*. [CD] New York: Metro Goldwyn Mayer

Roeg, N. (1994) *Heart of Darkness*. [CD] New York: Turner Home Entertainment

II. SURSE SECUNDARE

CRITICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ ȘI STUDII DE FILM

Miscelaneu literar

Conrad, J. (2009) *The Nigger of the Narcissus and Other Stories*. London: Penguin Classics

Conrad, J. (1912) *A Personal Record*. Manhattan: Harper & Brothers

Glave, E. J. (1892) *In Savage Africa; or, Six Years of Adventure in Congo-Land*. New York: R. H. Russel & Son

Mann, T. (1933) *Past Masters and Other Papers*.
trans. by H. T. Lowe-Porter. London: Martin
Secker

Proust, M. (1998) *In Search of Lost Time. Volume I.
Swann's Way*. trans. by C. K. Scott Moncrieff
and Terence Kilmartin. Toronto: Random
House of Canada Limited

Stegmuller, F. (ed.) (1980) *The Letters of Gustave
Flaubert, 1830-1857*. Cambridge: Harvard
University Press

Stendhal (2002) *The Red and the Black*. trans. by
Roger Gard. London: Penguin Books

Woolf, V. (1942) *The Death of the Moth and Other
Essays*, New York: Harcourt Brace &
Company

Studii literare și culturale

Barry, P. (2002) *Beginning Theory. An Introduction to Literary and Cultural Theory*, Manchester: Manchester University Press

Baudrillard, J. (1995) *Simulacra and Simulation*. trans. by Sheila Faria Glaser. Michigan: University of Michigan Press

Berman, M. (1983) *All That is Solid Melts into Air: The Experience of Modernity*. London: Verso

Bradbury, M. (1993) *The Modern British Novel*. London: Secker and Warburg

Bradshaw, D. (ed.) (2008) *Virginia Woolf Selected Essays*. Oxford: Oxford University Press

Burnshaw, S. (ed.) (1962) *Varieties of Literary Experience*. New York: New York University Press

Culler, J. (1997) *Literary Theory. A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press

Forster, E. M. (1956) *Aspects of the Novel*. New York: Harcourt Inc.

Foucault, M. (1979) *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*. trans. by Alan Sheridan. New York: Vintage Books

Fraser, G. S. (1970) *The Modern Writer and His World*. London: Penguin Books

Hall, S. (ed.) (1997) *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: SAGE Publications Ltd

Hewitt, D. (1988) *English Fiction of the Early Modern Period 1890-1940*. London: Longman

Hofstede, G. (2001) *Culture's Consequences. Comparing Values, Behaviors, Institutions,*

and Organisations across Nations. Second edition. London: SAGE Publications Ltd

Hofstede, G. J., P. B. Pedersen and G. Hofstede (2002) *Exploring Culture. Exercises, Stories and Synthetic Cultures*. London: Intercultural Press

Hofstede, G., G. J. Hofstede and M. Minkov (2010) *Cultures and Organisations: Software of the Mind. Intercultural Cooperation and its Importance for Survival*. 3rd edn. New York: McGraw-Hill

Hume, K. (1984) *Fantasy and Mimesis. Responses to Reality in Western Literature*. New York: Methuen

Lee, A. (1990) *Realism and Power*. London: Routledge

- Lodge, D. (1981) *Working with Structuralism*.
London: Routledge & Kegan Paul
- Majumdar, R. and A. McLaurin (eds.) (1975) *The Critical Heritage. Virginia Woolf*. London: Routledge
- Matz, J. (2004) *The Modern Novel. A Short Introduction*. London: Blackwell Publishing
- Medalie, D. (2002) *E. M. Forster's Modernism*.
New York: Palgrave
- Praisler, M. (2005) *On Modernism, Postmodernism and the Novel*. Bucuresti: Editura Didactica si Pedagogica
- Praisler, M. (2011) *Contemporary English Poetry: Genre Crossovers, Architectural Palimpsests and Medial Transposition*, in *Translation Studies. Retrospective and Prospective Views*,

vol 10. ed. by Croitoru, E., Stan, S., Colipcă, G. Galati: Galați University Press, 61-66

Praisler, M. (2010) *Film and the Romanian as Other. A Case Study*, in *Communication interculturelle et literature*, vol. 1 (9). ed. by Crihană, A. Galati: Editura Europlus, 251-255

Praisler, M. (2008) *Media(ted) Discourse. Literary Representations*, in *Communication and Argumentation in the Public Sphere*, ed. by Gâță, A. and Drăgan, A. Galati: Galați University Press, 66-73

Sanders, A. (1994) *The Short Oxford History of English Literature*. Oxford: Clarendon Press

Scholes, R. and R. Kellogg (1966) *The Nature of Narrative*. Oxford: Oxford University Press

Spak, R. (2008) *Guidelines: A Cross-cultural Reading/ Writing Text*. 3rd edn. Cambridge: Cambridge University Press

Spender, S. (1965) *The Struggle of the Modern*. Berkeley: University of California Press

Stevenson, R. (1992) *Modernist Fiction. An Introduction*. Hertfordshire: Harvester Wheatsheaf

Watt, I. (1957) *The Rise of the Novel*. Berkeley: University of California Press

Wynne-Davies, M. (ed.) (1989) *Bloomsbury Guide to English Literature*. London: Bloomsbury Publishing

Williams, J. J. (1998) *Theory and the Novel. Narrative Reflexivity in the British Tradition*. London: Cambridge University Press

Woolf , V. (1984) *The Common Reader*. New York:
Harcourt Brace Jovanovich

Critică aplicată

Cărți/ Articole

Achebe, C. (1988) ‘An Image of Africa: Racism in Conrad's Heart of Darkness’ *Hopes and Impediments: Selected Essays, 1965-1987*. London: Heinemann

Bloom, H. (ed.) (1987) *Modern Critical Interpretations. Joseph Conrad's Heart of Darkness*. New York: Chelsea House Publishers

Bradshaw, D. (ed.) (2007) *The Cambridge Companion to E. M. Forster*. Cambridge: Cambridge University Press

Brunel, P. and Y. Chevrel (eds.) (1989) *Précis de Littérature Comparée*. Paris: Presses Universitaires de France

Childs, P. (ed.) (2002) *E. M. Forster's A Passage to India. A Sourcebook*. London: Routledge

Firchow, P. E. (2000) *Envisioning Africa: Racism and Imperialism in Conrad's Heart of Darkness*. Kentucky: The University Press of Kentucky

Ford, M. F. (1924) *Joseph Conrad: A Personal Remembrance*. London: Duckworth

Greaney, M. (2001) *Conrad, Language and Narrative*. Cambridge: Cambridge University Press

Jean-Aubrey, G. (1927) *Joseph Conrad: Life and Letters*. New York: Doubleday

Karl, F. R. (1997) *A Reader's Guide to Joseph Conrad*. New York: Syracuse University Press

Moore, G. M. (ed.) (1997) *Conrad on Film*. New York: Cambridge University Press

Stape, J. H. (ed.) (2004) *The Cambridge Companion to Joseph Conrad*. Cambridge: Cambridge University Press

Tallack, D. (ed.). (1987) *Literary Theory at Work. Three Texts*. London: Barnes and Nobles Books

Surse electronice

Allen, G. O. (1955) 'Structure, Symbol, and Theme in E. M. Forster's *A Passage to India*'. *PMLA* [online] 70 (5), 934 – 954. available from

<<http://www.jstor.org/htm>> [21 February 2013]

Chatterjee, P. (2012) 'It's always about the human question'. Interview with Waris Hussein. *Fountain Ink Magazine* [online] available from <<http://fountainink.in/html>> [13 March 2013]

Meyers, J. (1971) 'The Politics of *A Passage to India*'. *Journal of Modern Literature* [online] 1 (3), 329 – 338. available from <<http://www.jstor.org/htm>> [21 February 2013]

Monk, L. (1994) 'Apropos of Nothing: Chance and Narrative in Forster's *A Passage to India*'. *Studies in the Novel* [online] 26 (4), 392 - 403. available from <<http://www.jstor.org/htm>> [21 February 2013]

Naslund, S. J. (1975) 'Fantasy, Prophecy, and Point of View in *A Passage to India*'. *Studies in the*

Novel [online] 7 (2), 258 - 276. available from
<<http://www.jstor.org/htm>> [21 February
2013]

Price, M. (1975) 'People of the Book: Characters in
Forster's *A Passage to India*.' *Critical Inquiry*
[online] 1 (3), 605 - 622. available from
<<http://www.jstor.org/htm>> [21 February
2013]

Turk, J. M. (1973) 'The Evolution of E. M.
Forester's Narrator'. *Studies in the Novel*
[online] 5 (4), 428 - 440. available from
<<http://www.jstor.org/htm>> [21 February
2013]

Young, M. B. (2004) 'Now Playing: Vietnam'. *The
OAH Magazine of History* [online] 18 (5), 23-
29. available from <
<http://magazine.oah.org/htm>> [17 July 2013]

Postcolonialism

Bhabha, H. K. (2004) *The Location of Culture*.
London: Routledge Classics

Boehmer, E. (2005) *Colonial and Postcolonial Literature. Migrant Metaphors*. Second Edition. Oxford: Oxford University Press

Fanon, F. (1986) *Black Skin, White Masks*. London: Pluto Press

Hiddleston, J. (2009) *Understanding Postcolonialism*. Stocksfield: Acumen

Loomba, A. (2005) *Colonialism/ Postcolonialism*. 2nd edn. London: Routledge

McLeod, J. (2000) *Beginning Postcolonialism*. Manchester: Manchester University Press

McLeod, J. (ed.) (2007) *The Routledge Companion to Postcolonial Studies*. London: Routledge

- Moore-Gilbert, B. (1997) *Postcolonial Theory: Contexts, Practices, Politics*. London: Verso
- Munkelt, M., M. Schmitz, M. Stein and S. Stroh (eds.) (2013) *Postcolonial Translocations. Cultural Representation and Critical Spatial Thinking*. New York: Rodopi
- Raskin, J. (2009) *The Mythology of Imperialism*. New York: Monthly Review Press
- Said, E. W. (1979) *Orientalism*. New York: Vintage Books Edition
- Said, E. W. (1994) *Culture and Imperialism*. New York: Vintage Books Edition
- Spivak, G. C. (2009) *In a Word: Interview, in Outside in the Teaching Machine*. New York: Routledge Classics, 1-26
- Spivak, G. C. (1998) *Subaltern Studies: Deconstructing Historiography*, in *In Other*

Worlds: Essays in Cultural Politics. New York: Routledge Classics, 197-221

Young, R. J. C. (2003) *Postcolonialism. A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press

Imagologie

Beller, M. and J. Leerssen (eds.) (2007) *Imagology: The Cultural Construction and Literary Representation of National Characters. A Critical Survey*. New York: Editions Rodopi

Corbey R. and J. Leerssen (eds.) (1991) *Alterity, Identity, Image: Selves and Others in Society and Scholarship*. Amsterdam: Editions Rodopi

Gavriliu, E. (2002) *Theory and Practice of Imagology*. Galati: Editura Fundatiei Universitare

- Hazell, C. (2009) *Alterity: The Experience of the Other*. Bloomington: Author House
- Leerssen, L. (2006) *National Thought in Europe. A Cultural History*. Amsterdam: Amsterdam University Press
- Manghani, S. (2013) *Image Studies. Theory and Practice*. New York: Routledge
- McGarty C. and V. Yzerbyt (2002) *Stereotypes as Explanations: The Formation of Meaningful Beliefs about Social Groups*. Cambridge: Cambridge University Press
- Mohor-Ivan, I. and M. Praisler (2009) *Theoretical Aspects of Imagology*, in *Analele Universității Galați*. Galați: Galați University Press, 47-52
- Mohor-Ivan, I. and M. Praisler (2007) *Some Theoretical Considerations on Imagology*, in *Analele Universității Galați*. Galați: Galați

University Press, 87-95

Pageaux, D. H. (1981) *Une perspective d'études en littérature comparée: l'imagerie culturelle*, in *Synthesis*, 8, 169-85.

Studii narrative

Avadanei, S. (2002) *Introduction to Poetics II*. Iasi: Institutul European.

Bal, M. (1997) *Narratology. Introduction to the Theory of Narrative*. Toronto: University of Toronto Press

Chatman, S. (1978) *Story and Discourse: Narrative Structure in Fiction and Film*. Ithaca: Cornell University Press.

Chatman, S. (1990) *Coming to terms. The Rhetoric of Narrative in Fiction and Film*. London: Cornell University Press

Cmeci S. and I. Sava (2007) *Approaches to Literary Texts*. Bacau: Editura Alma Mater.

Currie, M. (1998) *Postmodern Narrative Theory*. London: Macmillan Press.

Fell, J. L. (1974) *Film and the Narrative Tradition*. Oklahoma: University of Oklahoma Press

Genette, G. (1980) *Narrative Discourse*. New York: Cornell University Press.

Greimas, A. J. (1983) *Structural Semantics: An Attempt at a Method*. trans. by Daniele McDowell, Ronald Schleifer, and Alan Velie. Lincoln: University of Nebraska Press.

Onega, S. and J. A. G. Landa (1996) *Narratology: An Introduction*. London and New York: Longman.

Prince, G. (2003) *A Dictionary of Narratology*. New York: University of Nebraska Press.

Propp, V. (2009) *Morphology of the Folktale*.

Austin: University of Texas Press

Rimmon-Kenan, S. (2002) *Narrative Fiction*.

Contemporary Poetics. London and New

York: Routledge.

Todorov, T. (1969) *Grammaire du Decameron*. The

Hague: Mouton.

Toolan, J. M. (1991) *Narrative. A Critical Linguistic*

Introduction. London and New York:

Routledge.

Williams, J. J. (1998) *Theory and the Novel*.

Narrative Reflexivity in the British Tradition.

London: Cambridge University Press.

Studii de film

Balázs, B. (1953) *Theory of the Film: Character and Growth of a New Art.* trans. by Edith Bone. New York: Roy Publishers

Bazin, A. (2005) *What is cinema?* Volume 1. London: University of California Press

Benyahia, S. C., F. Gaffney and J. White (2006), *AS Film Studies. The Essential Introduction.* London and New York: Routledge Taylor & Francis Group

Benyahia, S. C. and C. Mortimer (2013) *Doing Film Studies: A Subject Guide for Students.* New York: Routledge

Bettetini, G. (1973) *The Language and Technique of the Film.* Berlin: Walter de Gruyter & Co.

Bluestone, G. (1971) *Novels into Film.* Berkeley, London: University of California Press.

Butler, A. M. (2005) *Film Studies*. Harpenden: Pocket Essentials.

Colman, F. (2009) *Film, Theory and Philosophy. The Key Thinkers*. Montreal and Kingston: McGill-Queen's University Press.

Davy, C. (ed.) (1938) *Footnotes to the Film*. London: Lovat Dickson

Donald, J. and M. Renov (eds.) (2008) *The SAGE Handbook of Film Studies*. London: SAGE Publications Ltd

Dudley, A. (1984) *Concepts in Film Theory*. Oxford: Oxfors University Press

Eidsvik, C. (1978) *Cineliteracy. Film among the Arts*. New York: Random House

Eisenstein, S. (1977) *Film form: Essays in Film Theory*. California: Harcourt, Brac.

Gibbs, J. and D. Pye (eds.) (2005) *Style and Meaning. Studies in the Detailed Analysis of Film*. Manchester: Manchester University Press

Hayward, S. (2013) *Cinema Studies. The Key Concepts*. Fourth Edition. New York: Routledge

Jacobs, L. (1939) *The Rise of the American Film*. New York: Harcourt, Brace and Company

Kuhn, A. and G. Westwell (2012) *A Dictionary of Film Studies*. Oxford: Oxford University Press

Lehman, P. (ed.) (1997) *Defining Cinema*. London: The Athlone Press.

Lothe, J. (2000) *Narrative in Fiction and Film. An Introduction*. Oxford: Oxford University Press

Manchel, F. (1990) *Film Study: An Analytical Bibliography*. Volume I. London: Associated University Presses

Mast, G. and M. Cohen (eds.) (1985) *Film Theory and Criticism*. New York and Oxford: Oxford University Press.

McFarlane, B. (1996) *Novel to Film. An Introduction to the Theory of Adaptation*. Oxford: Clarendon Press

Metz, C. (1974) *Film Language: A Semiotics of the Cinema*. London: Oxford University Press

Morrisette, B. (1985) *Novel and Film. Essays in Two Genres*. Chicago: The University of Chicago Press

Munsterberg, H. (2008) *The Photoplay: A Psychological Study*. Harvard: Harvard University Press

Nelmes, J. (ed.) (2003) *An Introduction to Film Studies*. New York: Routledge

Pudovkin, V. I. (1960) *Film Technique and Film Acting*. New York: Grove Press

Sikov, E. (2010) *Film Studies: An Introduction*. New York: Columbia University Press

Stam, R. (2000) *Film Theory: An Introduction*. Blackwell: Oxford.

Stam, R., R. Burgoyne and S. Flitterman-Lewis (1992) *New Vocabularies in Film Semiotics*. London: Routledge

Villarejo, A. (2007) *Film Studies. The Basics*. New York: Routledge

Welsh, J. M. and P. Lev (eds.) (2007) *The Literature/Film Reader. Issues of Adaptation*. Toronto, Plymouth: The Scarecrow Press Inc.